Rättsfallssamlingen

DOMSTOLENS DOM (sjätte avdelningen)

den 4 juni 2020*

”Begäran om förhandsavgörande – Konsumentskydd – Direktiv 93/13/EEG – Artikel 7.1 – Konsumentkrediter – Prövning av avtalsvillkors oskälighet – Konsumenten har inte inställt sig till förhandlingen – Omfattningen av domstolens prövning ex officio”

I mål C-495/19,

angående en begäran om förhandsavgörande enligt artikel 267 FEUF, framställd av Sąd Okręgowy w Poznaniu (Regionala domstolen i Poznań, Polen) genom beslut av den 14 maj 2019, som inkom till domstolen den 26 juni 2019, i målet

Kancelaria medius SA

mot

RN,

meddelar

DOMSTOLEN (sjätte avdelningen)

sammansatt av avdelningsordföranden M. Safjan samt domarna C. Toader (referent) och N. Jääskinen,

generaladvokat: G. Pitruzzella,

justitiesekreterare: A. Calot Escobar,

efter det skriftliga förfarandet,

med beaktande av de yttranden som avgetts av:

– Kancelaria Medius SA, genom D. Woźniak, adwokat,

– Polens regering, genom B. Majczyna, i egenskap av ombud,

– Ungerns regering, genom Z. Fehér och R. Kissné Berta, båda i egenskap av ombud,

– Europeiska kommissionen, genom N. Ruiz García och A. Szmytkowska, båda i egenskap av ombud,

med hänsyn till beslutet, efter att ha hört generaladvokaten, att avgöra målet utan förslag till avgörande,

* Rättegångsspråk: polska.

följande

Dom

1 Begäran om förhandsavgörande avser tolkningen av artikel 7.1 i rådets direktiv 93/13/EEG av den 5 april 1993 om oskäliga villkor i konsumentavtal (EGT L 95, 1993, s. 29; svensk specialutgåva, område 15, volym 12, s. 169).

2 Begäran har framställts i ett mål mellan Kancelaria medius SA och RN. Målet rör en fordran som bolaget påstås ha mot RN enligt ett konsumentkreditavtal.

Tillämpliga bestämmelser

Unionsrätt

3 I artikel 1.1 i direktiv 93/13 föreskrivs följande:

”Syftet med detta direktiv är att närma medlemsstaternas lagar och andra författningar till varandra i fråga om oskäliga villkor i avtal som sluts mellan en näringsidkare och en konsument.”

4 I artikel 2 b och c i direktivet definieras begreppen konsument och näringsidkare på följande sätt:

”b) *konsument*: en fysisk person som i samband med avtal som omfattas av detta direktiv handlar för ändamål som faller utanför hans näring eller yrke,

c) *näringsidkare*: en fysisk eller juridisk person som i samband med avtal som omfattas av detta direktiv handlar för ändamål som har samband med hans näring eller yrkesverksamhet, oavsett om den är offentlig eller privat.”

5 I artikel 3.1 i nämnda direktiv föreskrivs följande:

”Ett avtalsvillkor som inte har varit föremål för individuell förhandling skall anses vara oskäligt om det i strid med kravet på god sed medför en betydande obalans i parternas rättigheter och skyldigheter enligt avtalet till nackdel för konsumenten.”

6 I artikel 6.1 i samma direktiv föreskrivs följande:

”Medlemsstaterna skall föreskriva att oskäliga villkor som används i avtal som en näringsidkare sluter med en konsument inte är, på sätt som närmare stadgas i deras nationella rätt, bindande för konsumenten och att avtalet skall förbli bindande för parterna på samma grunder, om det kan bestå utan de oskäliga villkoren.”

7 I artikel 7.1 i direktiv 93/13 föreskrivs följande:

”Medlemsstaterna skall se till att det i konsumenternas och konkurrenternas intresse finns lämpliga och effektiva medel för att hindra fortsatt användning av oskäliga villkor i avtal som näringsidkare sluter med konsumenter.”

Polsk rätt

8 I artikel 339 i Kodeks postępowania cywilnego (civilprocesslagen) föreskrivs följande:

”1. Domstolen ska meddela tredskodom om svaranden inte har inställt sig vid förhandlingen eller, även om han närvarade, inte har deltagit i förhandlingen.

2. I ett sådant fall presumeras påståendena avseende de faktiska omständigheter som sökanden har åberopat i ansökan eller i de rättegångshandlingar som delgetts svaranden före förhandlingen korrekt, såvida de inte ger upphov till rimliga tvivel eller anses syfta till ett kringgående av lagen.”

Målet vid den nationella domstolen och tolkningsfrågan

9 Kancelaria medius, som är ett bolag med säte i Krakow (Polen) och som tillhandahåller tjänster för indrivning av fordringar, väckte talan mot RN vid Sąd Rejonowy w Trzciance (Distriktsdomstolen i Trzcianka, Polen) och yrkade att RN skulle betala ett belopp på 1 231 polska zloty (PLN) (cirka 272 euro) jämte ränta, på grundval av ett konsumentkreditavtal som RN påstods ha ingått med Kreditech Polska Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością (bolag med begränsat ansvar), som är en bank med säte i Warszawa (Polen) och som är Kancelaria Medius rättsliga föregångare.

10 Till stöd för sin talan ingav sistnämnda bolag en kopia av ett ramavtal som inte hade undertecknats av RN samt handlingar som bekräftade att avtalet om överlåtelse av fordran hade ingåtts med bolagets rättsliga föregångare.

11 Sąd Rejonowy w Trzciance (Distriktsdomstolen i Trzcianka) fann att de handlingar och den bevisning som Kancelaria medius hade ingett inte visade att den aktuella fordran förelåg. Trots att RN inte hade inställt sig ogillade denna domstol talan.

12 Kancelaria medius överklagade domen från Sąd Rejonowy w Trzciance (Distriktsdomstolen i Trzcianka) till Sąd Okręgowy w Poznaniu (Regiondomstolen i Poznań, Polen) och gjorde gällande att nämnda domstol enligt artikel 339.2 i civilprocesslagen borde ha grundat sig enbart på de handlingar som bolaget hade ingett.

13 Den hänskjutande domstolen, som har att pröva nämnda överklagande, har påpekat att de processuella reglerna om tredskodom enligt polsk rätt även är tillämpliga i mål där näringsidkare väcker talan mot konsumenter.

14 Den hänskjutande domstolen har vidare anfört att villkoren för en tredskodom i förevarande fall är uppfyllda i enlighet med artikel 339 i civilprocesslagen, eftersom svaranden inte har framställt något svaromål efter det att denne i vederbörlig ordning har delgetts stämningsansökan, med den preciseringen att en så kallad ”ersättande” delgivning enligt artikel 139 i civilprocesslagen ska anses ha skett när parten inte har hämtat ut den post som domstolen delgett honom trots att han beretts tillfälle att göra det.

15 Mot denna bakgrund är den hänskjutande domstolen osäker på huruvida en sådan nationell bestämmelse som artikel 339.2 i civilprocesslagen är förenlig med den konsumentskyddsnivå som krävs enligt direktiv 93/13, bland annat vad gäller domstolens skyldighet att ex officio pröva huruvida villkoren i ett konsumentavtal eventuellt är oskäliga.

16 Enligt ordalydelsen i artikel 339.2 i civilprocesslagen är nämligen domstolen skyldig att meddela tredskodom mot en konsument, vars faktiska grund endast utgörs av påståenden från sökanden, i detta fall en näringsidkare, som presumeras vara korrekta, såvida de inte ger upphov till ”rimliga

tvivel” eller om de av domstolen ”anses syfta till ett kringgående av lagen”. Härav följer dock att ju mer de uppgifter som näringsidkaren har lämnat är kortfattade, desto mindre sannolikt är det att domstolen hyser ”rimliga tvivel”.

17 Den hänskjutande domstolen har erinrat om EU-domstolens praxis, bland annat dom av den 13 september 2018, Profi Credit Polska (C-176/17, EU:C:2018:711, punkterna 40 och 57), och dom av den 3 april 2019, Aqua Med (C-266/18, EU:C:2019:282, punkt 47), enligt vilken bestämmelserna i nationell rätt måste vara förenliga med likvärdighetsprincipen och konsumentens rätt till ett effektivt rättsmedel, såsom denna stadfästs i artikel 47 i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna. Om likvärdighetsprincipen ska anses iakttagen i bestämmelserna i artikel 339.2 i civilprocesslagen, som är tillämplig på alla nationella förfaranden på privaträttens område, vill den hänskjutande domstolen få klarhet i hur den ska förstå kravet på ett effektivt rättsmedel, för det fall att den nationella domstolen inte har möjlighet att ex officio pröva huruvida avtalsvillkoren är oskäliga.

18 Så är fallet i förevarande mål vad gäller domen i första instans. I denna dom borde, enligt artikel 339.2 i civilprocesslagen, sökandens yrkanden ha bifallits, utan att domstolen hade möjlighet att kontrollera förekomsten av eller innehållet i avtalet.

19 Mot denna bakgrund beslutade Sąd Okręgowy w Poznaniu (Regiondomstolen i Poznań) att förklara målet vilande och att ställa följande tolkningsfråga till EU-domstolen:

”Ska artikel 7.1 i [direktiv 93/13] tolkas så att den utgör hinder för processuella bestämmelser enligt vilka domstolen kan meddela en tredskodom som endast baseras på vad sökanden anfört i stämningsansökan, vilket domstolen är skyldig att anse som sanningsenligt, om motparten – en konsument som i vederbörlig ordning meddelats om rättegångsdatum – inte efterkommer rättens kallelse och inte går i svaromål?”

Prövning av tolkningsfrågan

20 Vad inledningsvis gäller frågan huruvida förevarande begäran om förhandsavgörande kan tas upp till sakprövning, framgår det av den polska regeringens skriftliga yttrande att den polska regeringen anser att bevisningen för en fordran, tvärtemot den hänskjutande domstolens tolkning, inte omfattas av direktiv 93/13 och att denna domstol, till vilken målet överklagats, ska avgöra målet utan att tillämpa bestämmelserna om tredskodom, vilket innebär att utgången i det nationella målet inte är beroende av svaret på den ställda frågan och att den därför inte är relevant.

21 Det ska härvidlag erinras om att det av EU-domstolens fasta praxis framgår att det, inom ramen för det samarbete mellan EU-domstolen och de nationella domstolarna som införts genom artikel 267 FEUF, uteslutande ankommer på den nationella domstolen, vid vilken målet anhängiggjorts och vilken har ansvaret för det rättsliga avgörandet, att mot bakgrund av de särskilda omständigheterna i målet bedöma såväl om ett förhandsavgörande är nödvändigt för att döma i saken som relevansen av de frågor som ställs till EU-domstolen. EU-domstolen är följaktligen i princip skyldig att meddela ett förhandsavgörande när de frågor som ställts avser tolkningen av unionsrätten (dom av den 20 september 2017, Andriciuc m.fl., C-186/16, EU:C:2017:703, punkt 19 och där angiven rättspraxis).

22 Av detta följer att nationella domstolars frågor om tolkningen av unionsrätten presumeras vara relevanta. Dessa frågor ställs mot bakgrund av den beskrivning av omständigheterna i målet och tillämplig lagstiftning som den nationella domstolen på eget ansvar har lämnat och vars riktighet det inte ankommer på EU-domstolen att pröva. EU-domstolen kan bara avvisa en begäran från en nationell domstol då det är uppenbart att den begärda tolkningen av unionsrätten inte har något samband med de verkliga omständigheterna eller saken i det nationella målet eller då frågorna är hypotetiska eller EU-domstolen inte har tillgång till sådana uppgifter om de faktiska eller rättsliga

omständigheterna som är nödvändiga för att kunna ge ett användbart svar på de frågor som ställts till den (dom av den 19 september 2019, Lovasné Tóth, C-34/18, EU:C:2019:764, punkt 40 och där angiven rättspraxis).

23 I förevarande fall framgår det inte tydligt av de handlingar som EU-domstolen har tillgång till att en av ovannämnda situationer föreligger i det nationella målet. Det framgår särskilt av beslutet om hänskjutande att appellationsdomstolen är skyldig att pröva huruvida domstolen i första instans har gjort sig skyldig till felaktig rättstillämpning genom att ogilla näringsidkarens talan med motiveringen att de handlingar som domstolen hade tillgång till inte gjorde det möjligt för domstolen att pröva huruvida fordran grundade sig på oskäliga villkor, i den mening som avses i direktiv 93/13.

24 Enligt artikel 1.1 och artikel 3.1 i direktiv 93/13 ska direktivet dessutom tillämpas på villkor i avtal som sluts mellan en näringsidkare och en konsument och som inte har varit föremål för individuell förhandling (dom av den 7 november 2019, Profi Credit Polska, C-419/18 och C-483/18, EU:C:2019:930, punkt 51 och där angiven rättspraxis).

25 Såsom framgår av den hänskjutande domstolens uppgifter avser det nationella målet en tvist mellan en näringsidkare och en konsument angående ett anspråk som avser en fordran som följer av ett konsumentkreditavtal vars lydelse är standardiserad. En sådan tvist omfattas följaktligen av tillämpningsområdet för direktiv 93/13.

26 Begäran om förhandsavgörande kan således tas upp till sakprövning.

27 Den hänskjutande domstolen har ställt sin fråga för att få klarhet i huruvida artikel 7.1 i direktiv 93/13 ska tolkas så, att den utgör hinder för att en tolkning av en nationell bestämmelse som innebär att om den domstol som har att pröva en talan som väckts av en näringsidkare mot en konsument, och som omfattas av direktivets tillämpningsområde, avgör målet genom tredskodom om konsumenten inte inställer sig till den förhandling som vederbörande kallats till, så måste denna domstol vidta de åtgärder för bevisupptagning som är nödvändiga för att ex officio bedöma huruvida de avtalsvillkor som näringsidkaren åberopar är oskäliga, om domstolen är osäker på huruvida dessa villkor är oskäliga, i den mening som avses i nämnda direktiv, när denna domstol annars hade varit tvungen att avgöra målet på grundval av näringsidkarens påståenden, som domstolen är skyldig att hålla för sanna.

28 Det ska inledningsvis påpekas att enligt artikel 2 b i direktiv 93/13 ska begreppet konsument, i den mening som avses i detta direktiv, förstås som ”en fysisk person som i samband med avtal som omfattas av detta direktiv handlar för ändamål som faller utanför hans näring eller yrke”. Begreppet näringsidkare definieras i led c i denna artikel som ”en fysisk eller juridisk person som i samband med avtal som omfattas av detta direktiv handlar för ändamål som har samband med hans näring eller yrkesverksamhet, oavsett om den är offentlig eller privat”.

29 Av artikel 7.1 i direktiv 93/13 framgår vidare att medlemsstaterna ska se till att det, i konsumenternas och konkurrenternas intresse, finns lämpliga och effektiva medel för att hindra fortsatt användning av oskäliga villkor i avtal som näringsidkare sluter med konsumenter.

30 Domstolen har i sin fasta praxis betonat arten och betydelsen av det allmänintresse som skyddet för konsumenter utgör, vilka intar en underlägsen ställning i förhållande till näringsidkaren i fråga om såväl förhandlingsförmåga som informationsnivå, vilket får till följd att konsumenterna godkänner villkor som näringsidkaren har utformat i förväg, utan att kunna påverka villkorens innehåll (se, för ett liknande resonemang, dom av den 3 april 2019, Aqua Med, C-266/18, EU:C:2019:282, punkterna 27 och 43, och dom av den 11 mars 2020, Lintner, C-511/17, EU:C:2020:188, punkt 23).

31 Domstolen har således preciserat att det konsumentskydd som följer av direktiv 93/13 omfattar de fall då en konsument, som har slutit ett avtal som innehåller ett oskäligt villkor med en näringsidkare, underlåter att göra gällande att avtalet omfattas av tillämpningsområdet för direktivet och att villkoret

är oskäligt, antingen på grund av att konsumenten inte känner till sina rättigheter eller på grund av att han låter sig avskräckas av de kostnader som en talan skulle ge upphov till (dom av den 17 maj 2018, Karel de Grote – Hogeschool Katholieke Hogeschool Antwerpen, C-147/16, EU:C:2018:320, punkt 32 och där angiven rättspraxis).

32 Domstolen har således redan, vid flera tillfällen och med beaktande av kraven i artikel 6.1 och artikel 7.1 i direktiv 93/13, reglerat det sätt på vilket den nationella domstolen ska säkerställa skyddet av de rättigheter som konsumenterna har enligt detta direktiv. I unionsrätten harmoniseras emellertid i princip inte förfarandena för bedömning av avtalsvillkor som påstås vara oskäliga. Sådana förfaranden omfattas således av medlemsstaternas interna rättsordningar. Bestämmelserna om dessa förfaranden får emellertid inte vara mindre förmånliga än de som avser liknande situationer som omfattas av nationell rätt (likvärdighetsprincipen) och de ska medföra att det föreligger ett effektivt domstolsskydd i enlighet med artikel 47 i stadgan om de grundläggande rättigheterna (dom av den 31 maj 2018, Sziber, C-483/16, EU:C:2018:367, punkt 35, och dom av den 3 april 2019, Aqua Med, C-266/18, EU:C:2019:282, punkt 47).

33 Domstolen har inte tagit del av några omständigheter som ger anledning att betvivla att den nationella lagstiftning som är aktuell i det nationella målet är förenlig med likvärdighetsprincipen.

34 När det gäller frågan om ett effektivt domstolsskydd ska det påpekas att varje situation i vilken frågan uppkommer huruvida en nationell processuell bestämmelse medför att det blir omöjligt eller orimligt svårt att tillämpa unionsrätten ska bedömas med beaktande av bestämmelsens funktion i förfarandet vid nationella domstolar och andra myndigheter betraktat som en helhet samt förfarandets förlopp och särdrag. De särdrag som kännetecknar dessa förfaranden får emellertid inte påverka det rättsliga skydd som konsumenten ska åtnjuta enligt bestämmelserna i direktiv 93/13 (se, för ett liknande resonemang, dom av den 21 april 2016, Radlinger och Radlingerová, C-377/14, EU:C:2016:283, punkt 50 och där angiven rättspraxis).

35 Domstolen har härvid slagit fast att i avsaknad av en effektiv kontroll av huruvida det eventuellt föreligger oskäliga avtalsvillkor i det berörda avtalet, kan iakttagandet av de rättigheter som följer av direktiv 93/13 inte säkerställas (dom av den 13 september 2018, Profi Credit Polska, C-176/17, EU:C:2018:711, punkt 62 och där angiven rättspraxis).

36 För att säkerställa det skydd som avses i nämnda direktiv har domstolen nämligen, i ett mål som också det rör ett tredskodomsförfarande, understrukit att den ojämlika situationen mellan konsumenten och näringsidkaren endast kan uppvägas av ett faktiskt ingripande från någon annan än de avtalsslutande parterna (se, för ett liknande resonemang, dom av den 17 maj 2018, Karel de Grote – Hogeschool Katholieke Hogeschool Antwerpen, C-147/16, EU:C:2018:320, punkt 28 och där angiven rättspraxis).

37 Det ska först påpekas att de nationella domstolarna enligt fast rättspraxis har en skyldighet att, så snart som de har tillgång till sådana uppgifter om de faktiska eller rättsliga omständigheterna som är nödvändiga i detta hänseende, ex officio bedöma huruvida ett avtalsvillkor, på vilket direktiv 93/13 är tillämpligt, är oskäligt och därigenom undanröja obalansen mellan konsumenten och näringsidkaren (dom av den 11 mars 2020, Lintner, C-511/17, EU:C:2020:188, punkt 26 och där angiven rättspraxis).

38 För det andra ska den nationella domstolen, i avsaknad av sådana rättsliga och faktiska omständigheter, i ett mål mellan en näringsidkare och en konsument ha möjlighet att ex officio vidta nödvändiga åtgärder för bevisupptagning för att fastställa huruvida ett villkor i det omtvistade avtalet omfattas av direktivets tillämpningsområde (se, för ett liknande resonemang, dom av den 11 mars 2020, Lintner, C-511/17, EU:C:2020:188, punkterna 36 och 37, och där angiven rättspraxis).

39 I förevarande fall framgår det av de handlingar som ingetts till domstolen att i det tredskodomsförfarande som är aktuellt i det nationella målet ska den domstol vid vilken sökanden har väckt talan, om svaranden inte inställer sig, avgöra målet på grundval av de faktiska påståenden som sökanden har åberopat, vilka presumeras vara korrekta, såvida de inte ger upphov till rimliga tvivel eller anses syfta till ett kringgående av lagen.

40 Det framgår av den rättspraxis som anges i punkterna 36–38 ovan att även om konsumenten inte inställer sig till förhandlingen, så måste den domstol vid vilken talan väckts i ett mål rörande ett konsumentkreditavtal kunna vidta de åtgärder för bevisupptagning som är nödvändiga för att pröva huruvida avtalsvillkor som omfattas av tillämpningsområdet för direktiv 93/13 eventuellt är oskäliga, för att säkerställa att de rättigheter som konsumenten åtnjuter enligt detta direktiv upprätthålls.

41 Domstolen har visserligen preciserat att dispositionsprincipen, som även den ungerska regeringen har åberopat i sitt skriftliga yttrande, och principen att rätten inte får döma utöver vad som har yrkats av parterna (*ne ultra petita*) skulle riskera att åsidosättas om de nationella domstolarna enligt direktiv 93/13 var skyldiga att bortse från eller gå utöver tvisteföremålets avgränsning, såsom detta fastställts av parternas yrkanden och grunder (se, för ett liknande resonemang, dom av den 11 mars 2020, Lintner, C-511/17, EU:C:2020:188, punkt 31).

42 I förevarande fall är det emellertid inte fråga om att undersöka andra avtalsvillkor än dem på vilka näringsidkaren, som har inlett det rättsliga förfarandet, har grundat sitt anspråk och som följaktligen utgör föremålet för tvisten.

43 Den hänskjutande domstolen har nämligen angett att den inte förfogar över ett avtal som kan anses utgöra grunden för den omtvistade fordran och som undertecknats av båda avtalsparterna, utan endast en kopia av ett ramavtal som inte har undertecknats av svaranden.

44 Domstolen konstaterar att även om direktiv 93/13 enligt artikel 3.1 i samma direktiv är tillämpligt på avtalsvillkor som inte har varit föremål för individuell förhandling, vilket bland annat omfattar standardavtal, kan en domstol inte anses ha ”tillgång till uppgifter om de faktiska och rättsliga omständigheterna”, i den mening som avses i ovannämnda rättspraxis, enbart av det skälet att den har tillgång till en kopia av ett ramavtal som använts av näringsidkaren, utan att nämnda domstol förfogar över det instrument som visar på det avtal som ingåtts mellan parterna i det nationella målet (se, för ett liknande resonemang, dom av den 7 november 2019, Profi Credit Polska, C-419/18 och C-483/18, EU:C:2019:930, punkt 64).

45 Dispositionsprincipen och principen om att rätten att inte döma utöver vad som har yrkats av parterna (*ne ultra petita*) utgör följaktligen inte hinder för att en nationell domstol kräver att sökanden företer innehållet i eller handlingar som ligger till grund för talan, eftersom ett sådant krav endast syftar till att säkerställa grunden för talan (se, för ett liknande resonemang, dom av den 7 november 2019, Profi Credit Polska, C-419/18 och C-483/18, EU:C:2019:930, punkt 68).

46 Härav följer att ett effektivt domstolsskydd inte kan säkerställas om en nationell domstol, vid vilken en näringsidkare har väckt talan mot en konsument, och denna tvist omfattas av direktiv 93/13, inte har möjlighet att, trots att konsumenten inte har inställt sig, pröva de avtalsvillkor som näringsidkaren har grundat sin talan på, i händelse av tvivel om huruvida dessa villkor är oskäliga. Om den nationella domstolen enligt en nationell bestämmelse är skyldig att hålla näringsidkarens faktiska påståenden sanningsenligt, skulle denna domstols positiva ingripande, vilket krävs enligt direktiv 93/13 för avtal som omfattas av direktivets tillämpningsområde, omintetgöras.

47 Den nationella domstolen är nämligen vid tillämpningen av nationell rätt skyldig att i möjligaste mån tolka den nationella rätten mot bakgrund av ordalydelsen i, och syftet med, direktiv 93/13 för att uppnå det resultat som avses i direktivet (dom av den 17 maj 2018, Karel de Grote – Hogeschool Katholieke Hogeschool Antwerpen, C-147/16, EU:C:2018:320, punkt 41 och där angiven rättspraxis).

48 Om den hänskjutande domstolen konstaterar att en nationell bestämmelse, såsom artikel 339.2 i civilprocesslagen, utgör hinder för en domstol som meddelar tredskodom på begäran av näringsidkaren att vidta sådana åtgärder för bevisupptagning som gör det möjligt för den domstolen att ex officio pröva de villkor som omfattas av detta direktiv och som är föremål för tvisten, ankommer det på den hänskjutande domstolen att pröva huruvida en tolkning som är förenlig med unionsrätten kan komma i fråga, genom tillämpning av sådana undantag som ”rimliga tvivel” eller ”kringgående av lagen” som föreskrivs i nämnda artikel 339.2, om denna tolkning skulle göra det möjligt för den aktuella domstolen att vidta nödvändiga åtgärder för att följa unionsrätten.

49 EU-domstolen erinrar härvidlag om att det ankommer på de nationella domstolarna att – med beaktande av samtliga bestämmelser i nationell rätt och med tillämpning av dess tolkningsmetoder – fastställa om och i vilken omfattning en nationell bestämmelse, såsom artikel 339 i civilprocesslagen, kan tolkas i överensstämmelse med direktiv 93/13 utan att göra en tolkning *contra legem* av den nationella bestämmelsen (se, analogt, dom av den 17 april 2018, Egenberger, C-414/16, EU:C:2018:257, punkt 71 och där angiven rättspraxis).

50 Domstolen har dessutom slagit fast att kravet på enhetlig tolkning innefattar en skyldighet för de nationella domstolarna att i förekommande fall ändra fast rättspraxis om denna grundas på en tolkning av nationell rätt som är oförenlig med ett direktivs syften (dom av den 17 april 2018, Egenberger, C-414/16, EU:C:2018:257, punkt 72 och där angiven rättspraxis).

51 De nationella domstolarna är, om det inte är möjligt att tolka och tillämpa de nationella bestämmelserna i enlighet med kraven i direktiv 93/13, skyldiga att ex officio pröva huruvida de villkor som parterna kommit överens om är oskäliga, och i detta syfte vidta nödvändiga åtgärder för bevisupptagning, genom att vid behov underlåta att tillämpa alla nationella bestämmelser eller rättspraxis som hindrar en sådan prövning (se, för ett liknande resonemang, dom av den 7 november 2019, Profi Credit Polska, C-419/18 och C-483/18, EU:C:2019:930, punkt 76 och där angiven rättspraxis).

52 Av det ovan anförda följer att artikel 7.1 i direktiv 93/13 ska tolkas så, att den inte utgör hinder för en tolkning av en nationell bestämmelse som innebär att om den domstol som har att pröva en talan som väckts av en näringsidkare mot en konsument, och som omfattas av direktivets tillämpningsområde, avgör målet genom tredskodom om konsumenten inte inställer sig till den förhandling som vederbörande kallats till, så måste denna domstol vidta de åtgärder för bevisupptagning som är nödvändiga för att ex officio bedöma huruvida de avtalsvillkor som näringsidkaren åberopar är oskäliga, om denna domstol är osäker på huruvida dessa villkor verkligen är oskäliga, i den mening som avses i nämnda direktiv.

Rättegångskostnader

53 Eftersom förfarandet i förhållande till parterna i det nationella målet utgör ett led i beredningen av samma mål, ankommer det på den hänskjutande domstolen att besluta om rättegångskostnaderna. De kostnader för att avge yttrande till domstolen som andra än nämnda parter har haft är inte ersättningsgilla.

Mot denna bakgrund beslutar domstolen (sjätte avdelningen) följande:

Artikel 7.1 i rådets direktiv 93/13/EEG av den 5 april 1993 om oskäliga villkor i konsumentavtal ska tolkas så, att den inte utgör hinder för en tolkning av en nationell bestämmelse som innebär att om den domstol som har att pröva en talan som väckts av en näringsidkare mot en konsument, och som omfattas av direktivets tillämpningsområde, avgör målet genom tredskodom om konsumenten inte inställer sig till den förhandling som vederbörande kallats till, så måste denna domstol vidta de åtgärder för bevisupptagning som är nödvändiga för att

ex officio bedöma huruvida de avtalsvillkor som näringsidkaren åberopar är oskäliga, om domstolen är osäker på huruvida dessa villkor verkligen är oskäliga, i den mening som avses i nämnda direktiv.

Underskrifter